

Deze had ik nog niet

Libellen zijn 'hot'. Als een filmster liet de oostelijke witsnuitlibel zich gisteren gewillig door bewonderaars kieken. Sommigen hadden er een snipperdag en een flinke reis voor over.

Door Willem Bosma

Het was eigenlijk een toevalstreffer, dat Maarten Schrama op 26 juni 2005 op de Delleboerster Heide een hem onbekende „rare soort” in zijn libellenet kreeg. De determinatiegids loog echter niet. Het was een oostelijke witsnuitlibel (*Leucorrhinia albifrons*), een soort die ondanks incidentele losse waarnemingen als uitgestorven gold.

Er blijken in het reservaat van het Fryske Gea wel meer dan honderd van deze witsnuitlibellen rond te vliegen. De dichtstbijzijnde vindplaatsen liggen achter Berlijn en in het zuiden van Zwitserland. Vier jaar later is de storm van geestdrift over de Friese zeldzaamheid nog niet geluwd.

Bioloog Peter de Boer afficheerde afgelopen winter twee excursies, die in luttele weken waren volgeboekt. „It wurdt alle jierren drokker”, constateert De Boer. Niet alleen tijdens zijn rondleidingen, maar meer nog door losse bezoekers die de soort willen „scoren” omdat zij in een wedloop zijn verwekt met andere soortenjagers.

Zonder foto telt het niet. Wie de meeste libellensoorten heeft gezien, is de man. Het zijn vooral mannen van buiten Friesland, die hun instincten op deze wijze botvieren. De Boer: „Dat fljocht en draaft der op ôf, faak sûnder acht te slaan op de buordsjes en wat se allegear ferniele. It is krekt as garje se postsegels.” Sommigen geven de Gea-medewerkers een grote mond en probe-

Bioloog Peter de Boer wijst waar een exemplaar van de zeldzame oostelijke witsnuitlibel is te zien.

Foto's LC/Jan de Vries

ren het telkens weer.

Donderdag nog stuurde libellenonderzoeker Ronald van Seijen ene Marnix uit Den Haag weg. Die moest en zou, gewapend met vliedernet, buiten de paden zijn trofee zoeken. „In grutte bek! It grap-pige wie dat de libel op seker stuit in meter achter him siet. Mar hy hat him net sjoen”, aldus Van Seijen.

„De gefaarliksten binne dy twitchers (soorten jagers die elkaar via internet op de hoogte houden) mei in fototastel. Dy wolle de moaiste plaat hawwe en rinne rjochtút nei it rântsjie fan it wetter, dêr't de fegetaasje soks net ferneare kin.”

De Boer oordeelt dat de grote regelmaat van zulk hufterig gedrag de zeldzame libel-soort regelrecht kan bedreigen. „Sokke fratsen om it eigen ego op te krikken”, de veldbioloog gruwt ervan. Veel eigenaren van reservaten hebben volgens hem geen flauw idee van de omvang van het probleem.

„Der binne der dy't hjir hinne fege om harren moanne-list oan te folgen. Foar dy fan juny earst nei Dellebuorren foar de wytsnút, dan gau nei de Weerribben foar in like seldsum reidjufferke en de grutte fljoerflinter en op 'e weromreis noch de see-earn meipikke yn Flevolân. Soarten

tikke en fuort mar wer.”

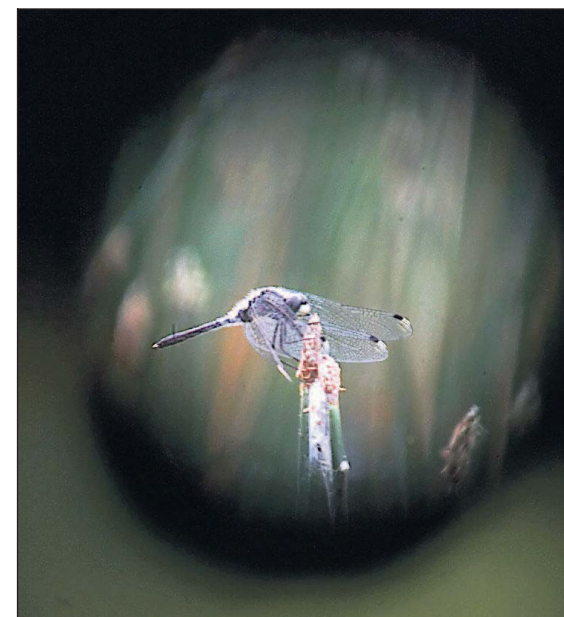
De 25 liefhebbers die gisteren mee mochten op de officiële witsnuitexpeditie horen De Boers relaas zwigend aan. Als de excursieleider zegt dat Friese soortenjagers zich minder onbehouden gedragen (motto: „is it better fan net? Dan komme we net”) dan „Hagenezen en Muidenaren” betekent iemand in Muiden te wonen. „Ja, maar jullie zijn goeie mensen.”

De goeien treffen het aanvankelijk niet. Witsnuitlibellen aanbidden de zon, die zich nog niet laat zien. Bij bewolking houden ze zich veelal hoog in de bomen schuil. De excursiegangers doden de tijd met het

volgen van de talrijke andere libellensoorten rond het ven. De Boer geeft intussen uitleg over poelkickers, dodaarsjes en andere beschermde dieren die graag witsnuitlibellen eten.

Er landt al eens een niet zo bijzondere venwitsnuitlibel op een schouder, maar dat kan de meeste bezoekers – camera en kijker in de aanslag – niet echt boeien. Die kennen ze immers al. Het wachten is op de grote zeldzaamheid.

Als na een paar uur de zon doorbreekt, is het gelijk raak. „Kijk daar, recht vooruit achter die pitrus, bijna halverwege dat veld waterbies. Kijk dan, hij draait de kop naar ons toe. Oh wat mooi.” Er gaat een

rilling door de libellenspotters. Telenzen zo groot als raketwerpers worden scherpgesteld. „Ik heb 'm!”

Iedereen heeft hem. Ook Wiebe van der Heide uit Fochteloo, die een fotosite over het nabijgelegen hoogveenreservaat op internet onderhoudt. „Nee, dizze hie ik noch net.

Hiel moai.”

In alle ernst, de oostelijke witsnuitlibel heeft met zijn witte kop wel iets van die witsnuit-intercitytrein, waarmee de NS de sporters naar de Olympische Winterspelen in Turijn bracht. Treinspotters weten dan genoeg. Daar is er immers maar eentje van.